

## **Motieven voor gastouderopvang**

Een onderzoek in opdracht van het  
Ministerie van SZW

Uitgevoerd door: Intomart GfK bv

Uw contact: Kim Versluijs en Carlijn Ritzen

Tel.: +31 (0)35-6258411 / Fax: +31 (0)35-6246532

E-mail: [kim.versluijs@gfk.com](mailto:kim.versluijs@gfk.com) en [carlijn.ritzen@gfk.com](mailto:carlijn.ritzen@gfk.com)

Projectnummer: 27700

Datum: 07-12-2011

**© Auteursrecht voorbehouden**

Niets uit dit document mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, digitale verwerking of anderszins, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de hiervoor genoemde instanties.

## INHOUD

	<b>Pagina</b>
<b>Hoofdstuk 1. Inleiding</b>	<b>5</b>
1.1 Doel van het onderzoek	5
1.2 Onderzoeksopzet	5
1.3 Leeswijzer	6
<b>Hoofdstuk 2. De doelgroepen van het onderzoek</b>	<b>7</b>
2.1 Het gebruik van kinderopvang	7
2.2 Verschillen tussen de typen opvang	9
<b>Hoofdstuk 3. Motieven van ouders</b>	<b>11</b>
3.1 Primaire en secundaire motieven	11
3.1.1 Kiezen voor gastouderopvang	11
3.1.2 Kiezen voor een kindercentrum	12
3.1.3 Kiezen voor de combinatie van gastouderopvang en kindercentrum	13
3.2 Toetsing van de motieven	13
3.3 De motieven van de doelgroepen van het onderzoek	14
<b>Hoofdstuk 4. Waardering van verschillende vormen van opvang</b>	<b>17</b>
<b>Hoofdstuk 5. Evaluatie van het effect van de wetswijziging</b>	<b>19</b>
5.1 Aandeel opa's en oma's dat de gastouderopvang verzorgt	19
5.2 Redenen om met gastouderopvang te stoppen	19
5.3 Conclusie	20
<b>Hoofdstuk 6. Conclusies</b>	<b>21</b>

### BIJLAGEN:

- 1. Onderzoeksverantwoording**
- 2. Vragenlijsten**



## **1. Inleiding**

Door onder andere oneigenlijk gebruik zijn de kosten voor de kinderopvangtoeslag in de afgelopen jaren sterk gestegen. Om de kinderopvang betaalbaar te houden en misbruik van de toeslag tegen te gaan zijn vanuit het ministerie van OCW nieuwe regels voor de gastouderopvang opgesteld die in 2010 zijn ingegaan. Deze houden in dat er opleidingseisen zijn voor gastouders, dat de betaling via een gastouderbureau dient te geschieden, dat de maximale uurprijs naar beneden is bijgesteld, dat gastouders geregistreerd moeten worden in een landelijk register, dat de gastouder slechts op één adres mag oppassen, dat het adres aan veiligheidseisen moet voldoen en dat er een maximum is gesteld aan het aantal kinderen dat gelijktijdig mag worden opgevangen.

De directie Kinderopvang wil ten behoeve van de evaluatie van de wijziging van de Wet Kinderopvang en de herziening van het stelsel van gastouderopvang haar beeld van de kenmerken van bestaande en voormalige gebruikers van gastouderopvang en hun motieven aanscherpen.

### **1.1 Doel van het onderzoek**

Het doel van het onderzoek is te achterhalen of de recente beleidswijzigingen de keuzes en motieven van ouders ten aanzien van de organisatie van kinderopvang hebben beïnvloed. Eén van de vragen waarop het onderzoek antwoord moet geven is: waarin onderscheiden gebruikers van gastouderopvang zich van gebruikers van dagopvang of buitenschoolse opvang?

De verwachting is dat ouders met onregelmatige werktijden, ouders uit rurale gebieden en ouders van kinderen met een beperking vaker voor gastouderopvang zullen kiezen dan andere ouders en dat zij vanwege andere motieven voor gastouderopvang kiezen. In het onderzoek is deze verwachting getoetst.

### **1.2 Onderzoeksopzet**

Om de onderzoeksvragen te beantwoorden zijn drie doelgroepen bij het onderzoek betrokken:

- ouders die gebruik maken van gastouderopvang;
- ouders die gebruik maken van een kindercentrum;
- ouders die in 2009 of 2010 gebruik maakten van gastouderopvang, maar nu niet meer.

Binnen deze doelgroepen is weer gezorgd voor voldoende aanwezigheid van ouders met onregelmatige werktijden, ouders uit rurale gebieden en ouders van kinderen met een beperking.

Het onderzoek werd in twee gedeelten afgenomen. Eerst is in september 2011 onder het gehele Intomart GfK online panel een online onderzoek gehouden met een beperkt aantal vragen over kinderopvang. In totaal deden er bijna 71.000 personen mee aan het screeningsonderzoek. Hiervan hadden er 16.125 een kind van 0 t/m 12 jaar. Aan deze personen is gevraagd of zij gebruik maken van kinderopvang en zo ja, op welke manier zij dat hebben georganiseerd. Het screeningsonderzoek had tot doel om de eerste informatie te verzamelen over de voorkeuren van ouders met onregelmatige werktijden, families uit rurale gebieden en ouders van kinderen met een beperking. Verder was het aan de hand van het screeningsonderzoek mogelijk om de ouders gericht uit te nodigen voor het uitgebreidere vervolgonderzoek. Voorts zijn op basis van het screeningsonderzoek populatieverhoudingen verkregen voor de weging van het onderzoek.

Na het verkennende screeningsonderzoek is onder een deel van de panelleden die tot de doelgroepen van het onderzoek behoren een online vragenlijst afgenomen over hun motieven voor de manier waarop zij hun kinderopvang hebben georganiseerd en/of hun motieven om met gastouderopvang te stoppen. Aan dit onderzoek deden in totaal 1.435 respondenten mee. De resultaten zijn gewogen op stedelijkheid en doelgroep. In de bijlage is een uitgebreide onderzoeksverantwoording opgenomen.

### **1.3 Leeswijzer**

In de volgende hoofdstukken behandelen wij de volgende onderwerpen.

- Hoofdstuk 2 bevat een profielschets van de doelgroepen van het onderzoek aan de hand van een beschrijving van enkele achtergrondkenmerken.
- In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de motieven om voor verschillende vormen van kinderopvang te kiezen.
- Hoofdstuk 4 behandelt de waardering van verschillende vormen van kinderopvang.
- In hoofdstuk 5 wordt het effect van de beleidswijzigingen die in 2010 zijn doorgevoerd geëvalueerd.
- In hoofdstuk 6 sluiten we af met de conclusies.

## 2. De doelgroepen van het onderzoek

In dit hoofdstuk geven wij profielschetsen van de verschillende groepen die gebruik maken van kinderopvang.

### 2.1 Het gebruik van kinderopvang

Veertig procent van de ouders van een kind van 0 t/m 12 jaar maakt gebruik van kinderopvang (n=6.408). Hiervan maken er 5.953 (93%) gebruik van een voor het onderzoek relevante vorm van kinderopvang (namelijk via een kindercentrum en/of een gastouder). De niet-relevante vormen van kinderopvang zijn bijvoorbeeld een peuterspeelzaal of informeel georganiseerde opvang. Deze zijn niet relevant voor dit specifieke onderzoek omdat voor deze vormen geen kinderopvangtoeslag wordt ontvangen.

Van de ouders die gebruik maken van kinderopvang maakt 14 procent gebruik van gastouderopvang, 74 procent van een kindercentrum en 5 procent van de combinatie van gastouderopvang en een kindercentrum.

Hieronder tonen wij in een tabel welk deel van de ouders gebruik maakt van kinderopvang en op welke manier zij de kinderopvang hebben georganiseerd.

Tabel 2.1 Gebruik kinderopvang en aandeel van de typen kinderopvang per doelgroep

	Totaal	Niet-stedelijk gebied	Onregelmatige werktijden/ werk buiten kantooruren	Kinderen met een beperking
Gebruik kinderopvang	40%	34%	- <sup>1</sup>	-
Gastouderopvang	14%	23%	16%	15%
Kindercentrum	74%	61%	69%	70%
Combinatie	5%	4%	5%	6%
Anders <sup>2</sup>	7%	12%	10%	9%
Totaal	100%	100%	100%	100%

<sup>1</sup> Er is enkel aan ouders die van kinderopvang gebruikmaken gevraagd of zij onregelmatige werktijden hebben en/of een kind met een beperking. Het is dus niet mogelijk het gebruik van kinderopvang te achterhalen voor ouders met onregelmatige werktijden en ouders van een kind met een beperking.

<sup>2</sup> Een andere manier van kinderopvang is informeel en/of ongesubsidieerd, bijvoorbeeld door familie of bij een peuterspeelzaal.

### Niet-stedelijk gebied

De indeling naar stedelijkheid is een maat voor de concentratie van menselijke activiteiten gebaseerd op de gemiddelde omgevingsadressendichtheid. Er zijn vijf categorieën: zeer sterk, sterk, matig, weinig en niet-stedelijk. Gebieden waar minder dan 500 adressen per km<sup>2</sup> zijn, worden tot niet-stedelijk gebied gerekend.

Ouders uit niet-stedelijk gebied gedragen zich iets anders dan de gemiddelde ouder. Niet 40, maar 34 procent van de ouders uit niet-stedelijk gebied maakt gebruik van kinderopvang. Er wordt relatief vaker gebruik gemaakt van gastouderopvang (23%), minder van een kindercentrum (61%) en evenveel van de combinatie (4%).

Het gebruik van gastouderopvang hangt samen met de mate van stedelijkheid. In grote steden wordt minder gebruik gemaakt van gastouderopvang dan in minder stedelijk gebied.

*Tabel 2.2 Verdeling naar soort kinderopvang per stedelijkheidsgraad*

	Zeer sterk stedelijk	Sterk stedelijk	Matig stedelijk	Weinig stedelijk	Niet-stedelijk
Gastouderopvang	7%	11%	14%	18%	23%
Kindercentrum	85%	77%	73%	65%	61%
Combinatie	3%	4%	5%	5%	4%
Anders	5%	7%	7%	11%	12%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%

Wanneer ouders die in een niet-stedelijk gebied wonen gebruik maken van kinderopvang, dan doen ze dat voor gemiddeld evenveel kinderen als ouders uit een weinig tot zeer sterk stedelijk gebied. De kinderen zijn gemiddeld ook even oud en er wordt gemiddeld evenveel uur kinderopvang afgenomen.

### Onregelmatige werktijden of werktijden buiten kantooruren<sup>3</sup>

Van de ouders die gebruik maken van kinderopvang, heeft 38 procent onregelmatige werktijden of werktijden buiten kantooruren. Zij organiseren de kinderopvang als volgt: 16 procent maakt gebruik van gastouderopvang, 69 procent van een kindercentrum en 5 procent van de combinatie.

Ouders met onregelmatige werktijden verschillen niet van ouders met regelmatige werktijden in het aantal kinderen, de leeftijden van de kinderen, het aantal uren opvang en het inkomen van ouders met regelmatige werktijden.

<sup>3</sup> In het screeningsonderzoek is geen onderscheid gemaakt tussen onregelmatige werktijden en werktijden buiten kantooruren.



### Kinderen met een beperking

Van de ouders die gebruik maken van kinderopvang, heeft 15 procent een kind met een beperking. We zijn daarbij uitgegaan van minimaal 1 van de volgende beperkingen: leerachterstand, ontwikkelingsachterstand, verstandelijke beperking, lichamelijke beperking, ADHD, ADD, autisme, Asperger of PDD-NOS.

De ouders van kinderen met een beperking organiseren de kinderopvang ongeveer hetzelfde als ouders met onregelmatige werktijden of werktijden buiten kantooruren. Zij maken in 15 procent van de gevallen gebruik van gastouderopvang, in 70 procent van de gevallen van een kindercentrum en in 6 procent van de gevallen van de combinatie.

Ouders van kinderen met een beperking hebben gemiddeld een lager inkomen dan ouders die geen kind hebben met een beperking.

## **2.2 Verschillen tussen de typen opvang**

We hebben in de vorige paragraaf de verschillen beschreven tussen de verschillende ouders, in deze paragraaf gaan we in op de verschillen tussen de typen opvang.

We zien dat de gemiddelde leeftijd van kinderen die naar de gastouderopvang gaan, lager is dan de gemiddelde leeftijd van de kinderen die naar een kindercentrum gaan. Er wordt meer van gastouderopvang gebruik gemaakt voor kinderen van 0 tot 4 jaar. Kinderen in de basisschoolleeftijd gaan vaker naar een kindercentrum.

In het geval van gastouderopvang is in een kwart van de gevallen (25%) de opa of oma van de kinderen de gastouder. Er is een verschil in wie de gastouderopvang verzorgt tussen kinderen van 0 tot 4 en kinderen in de basisschoolleeftijd. Die laatste worden vaker opgevangen door een grootouder. Bij 23 procent van de kinderen van 0 tot 4 jaar en bij 33 procent van de kinderen van 5 tot 12 jaar is de gastouder een opa of oma.

Ouders die enkel gebruik maken van een kindercentrum verdienen gemiddeld meer dan ouders die gebruik maken van enkel gastouderopvang<sup>4</sup>.

De ouders die gebruik maken van de combinatie van gastouderopvang en een kindercentrum hebben gemiddeld meer kinderen. Per kind maken zij gemiddeld meer uren per week gebruik van kinderopvang (kinderen tot vier jaar: gemiddeld 25 uur per week, tegenover gemiddeld 19 uur per week voor enkel kindercentrum of enkel gastouderopvang).

---

<sup>4</sup> Kindercentrum: 20% van de ouders verdient meer dan twee keer modaal; gastouderopvang: 10% van de ouders verdient meer dan twee keer modaal.



### 3. Motieven van ouders

De kern van het onderzoek bestaat uit het achterhalen van de motieven om voor een bepaalde manier van kinderopvang te kiezen.

#### 3.1 Primaire en secundaire motieven

We geven voor elke doelgroep eerst aan wat de primair genoemde reden was om voor de betreffende vorm van opvang te kiezen. Daarna beschrijven we een overzicht van de primaire en secundaire redenen gezamenlijk. De primaire en secundaire redenen zijn middels een open vraag achterhaald, waarbij de ouders hun antwoorden zelf konden invullen. Die antwoorden zijn door Intomart GfK nagecodeerd en op die manier gekwantificeerd.

##### 3.1.1 Kiezen voor gastouderopvang

Veel ouders die van gastouderopvang gebruik maken, geven primair aan daarvoor gekozen te hebben vanwege de flexibiliteit van de opvang (25%).

Met enkele citaten geven wij weer wat ouders verstaan onder het begrip flexibiliteit:

- "Flexibiliteit: niet gebonden aan vaste opvanguren en –dagen."
- "Flexibeler dan kinderdagverblijf, als je wat later bent is dat geen probleem."
- "De flexibiliteit van de opvang. Een kinderdagverblijf was alleen mogelijk op vaste dagen. Bovendien moesten we dan betalen voor een hele dag, zelfs als de kinderen er maar een halve dag zouden zijn."
- "Flexibiliteit in opvanguren. Ik werk verschillende dagen in de week. Bij reguliere kinderopvang is dit niet te organiseren."
- "Flexibiliteit (ruilen van dag is mogelijk, we werken niet buiten kantoortijden maar met files op wisselende dagen is flex ook fijn!)."

Andere belangrijke primaire redenen zijn dat de opvang door een vertrouwd persoon wordt verzorgd (16%), dat de opvang in een rustige en huiselijke omgeving is (16%), dat het kind persoonlijke aandacht krijgt (15%) en vanwege de kleinschaligheid (14%).

Wanneer we de primair en secundair genoemde redenen samenvoegen, zijn de drie belangrijkste motieven om voor gastouderopvang te kiezen:

- flexibiliteit (28%)
- kleinschaligheid (20%)
- huiselijke omgeving (20%).

Ouders die voor gastouderopvang kiezen, hebben gemiddeld 2,6 motieven ingevuld.

### 3.1.2 Kiezen voor een kindercentrum

Ouders kiezen vanwege geheel andere redenen voor opvang via een kindercentrum dan voor een gastouder. De flexibiliteit van de opvang, die bij gastouderopvang een primair motief is voor 25 procent van de ouders, wordt over de kindercentra slechts door 7 procent van de ouders als primair motief genoemd.

De primaire redenen om voor een kindercentrum te kiezen zijn diffuser dan de motieven om te kiezen voor gastouderopvang. De belangrijkste motieven om voor een kindercentrum te kiezen zijn dat er elders geen plek was (15%), dat het goed is voor de sociale ontwikkeling van een kind (13%) en dat de ouders kunnen werken (11%). Van deze drie redenen heeft alleen de tweede te maken met het kindercentrum zelf, de andere twee zijn externe motieven. Wel blijkt dat ouders die gebruik maken van een kindercentrum vaker spontaan aangeven dat ze de opvang professioneel vinden (kindercentrum: 10%, gastouderopvang: 1%).

Wanneer we de primair en secundair genoemde redenen samenvoegen, zijn de drie belangrijkste motieven om voor een kindercentrum te kiezen:

- Goed voor de ontwikkeling van het kind (25%)
- Dichtbij (17%)
- Elders was geen plaats (17%).

De professionaliteit van het kindercentrum neemt de vierde plaats in; dat wordt door 14 procent van de ouders genoemd als een belangrijk motief om voor een kindercentrum te kiezen.

Er zijn nogal wat overige motieven die niet in een categorie ondergebracht kunnen worden omdat ze te divers zijn. Er wordt onder andere aangegeven dat het kindercentrum door een andere ouder is aangeraden:

- "Goed aangeschreven kinderdagverblijf op zeer korte afstand van ons huis."
- "Zit bij ons in de straat [...] en goede ervaringen van andere ouders over gehoord."

Of dat het kindercentrum samenwerkt met de school of in hetzelfde gebouw gevestigd is:

- "Goede crèche, BSO op schoolterrein."
- "Sluit aan op schooltijden en zit in zelfde gebouw."
- "Verbonden aan de school, opvang op school."

Ouders die voor een kindercentrum hebben gekozen, geven gemiddeld 2,3 motieven voor hun keuze. Dit zijn er significant minder dan de gemiddeld 2,6 motieven van ouders die gebruik maken van gastouderopvang.

### 3.1.3 Kiezen voor de combinatie van gastouderopvang en kindercentrum

Ouders die zowel van gastouderopvang als van opvang via een kindercentrum gebruik maken hebben hier vaak bewust voor gekozen. Enkele citaten van ouders als toelichting hierop zijn:

- "Combinatie van sociale contacten op KDV en omgang met grootouders via gastouderschap."
- "Groepsgrootte; oudste kind voorbereiden op school, grotere groepen etc. bij het kinderdagverblijf en jongste kind het kleine en geborgene van de gastouder."
- "2 dagen vind ik het maximale aantal dagen om naar kinderdagverblijf te gaan. En oma past de andere dag op."
- "Werk weinig vaste dagen dus op vaste werkdag crèche en op de wisselende dagen gastouder."

Ouders die gastouderopvang combineren met een kindercentrum laten de gastouderopvang vaker uitvoeren door een grootouder dan ouders die enkel van gastouderopvang gebruik maken<sup>5</sup>.

De ouders die van de combinatie gebruik maken, zeggen dat met name te doen vanwege de flexibiliteit (voor 19% is dit de primaire reden om van de combinatie gebruik te maken). Het volgende citaat illustreert hoe deze ouders de combinatie aanwenden voor extra flexibiliteit:

- "Geen vroege opvang mogelijk vanaf 7:00 uur bij de bso, vandaar dan een gastouder."

De volgende meest genoemde primaire reden om van de combinatie gebruik te maken is vanwege de beschikbaarheid. Het volgende citaat geeft aan hoe dit werkt:

- "Maar een dag plek op kinderdagverblijf, andere twee bij gastouder uit noodzaak."

Na het samenvoegen van de primaire en secundaire motieven zijn de drie belangrijkste motieven om te kiezen voor de combinatie van gastouderopvang en kindercentrum:

- flexibiliteit (22%)
- goedkoop (17%)
- goed voor de ontwikkeling van het kind (16%).

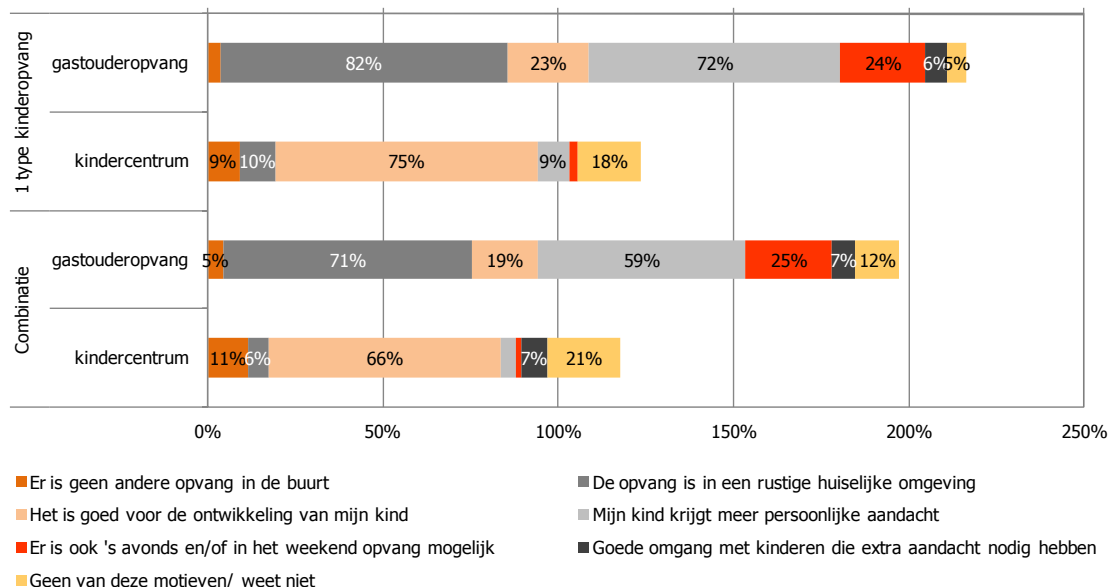
### 3.2 Toetsing van de motieven

We hebben voor elke vorm van kinderopvang van zes motieven getoetst of die van toepassing zijn. Dit deden we door de motieven voor te leggen en de ouders aan te laten geven of de motieven van toepassing zijn. Zie figuur 3.1 voor de resultaten.

---

<sup>5</sup> Enkel gastouderopvang: in 21% van de gevallen is een grootouder de gastouder; combinatie: in 37% van de gevallen is een grootouder de gastouder.

Figuur 3.1 Toetsing van de zes motieven voor de verschillende vormen van kinderopvang



De geholpen toetsing van de motieven leert ons dat ouders in grote mate voor gastouderopvang kiezen vanwege de rustige, huiselijke omgeving (dit geldt voor 82% van de ouders met gastouderopvang en voor 71% van de ouders met de combinatie) en vanwege de persoonlijke aandacht van de gastouder voor de kinderen (respectievelijk 72% en 59%).

De geholpen toetsing van de motieven laat zien dat 75 procent van de ouders aangeeft voor kinderopvang via een kindercentrum te hebben gekozen, omdat dit goed is voor de (sociale) ontwikkeling van hun kind. Dit geldt ook voor 66 procent van de ouders die opvang via een kindercentrum combineren met gastouderopvang.

De ouders die de twee vormen combineren, verschillen dus niet van de ouders die enkel gebruik maken van gastouderopvang of enkel van een kindercentrum in de belangrijkste motieven. Zij noemen dezelfde motieven echter wel minder vaak<sup>6</sup>.

### 3.3 De motieven van de doelgroepen van het onderzoek

De verwachting is dat ouders uit rurale gebieden, ouders van kinderen met een beperking of ouders met onregelmatige werktijden verschillen in hun motieven. Dat zetten we in deze paragraaf uiteen.

<sup>6</sup> Bijvoorbeeld huiselijke omgeving: enkel gastouderopvang: 82%; combinatie gastouderopvang en kindercentrum: 71%.

Niet-stedelijk gebied

Uit de primair en secundair genoemde motieven blijkt dat ouders uit niet-stedelijke gebieden minder vaak voor een specifieke soort kinderopvang kiezen omdat er elders geen plaats is (8% in plaats van 16% voor ouders uit weinig tot zeer sterk stedelijk gebied). Ouders uit niet-stedelijk gebied zijn kortom minder afhankelijk van de kinderopvang die bij hun in de buurt wordt aangeboden en hebben ruimere keuzemogelijkheden.

Ouders met onregelmatige werktijden of werktijden buiten kantooruren

De motieven van ouders met onregelmatige werktijden, ouders met werktijden buiten kantooruren en ouders met onregelmatige werktijden en/of werktijden buiten kantooruren liggen heel dicht bij elkaar. Wij behandelen de motieven alsof deze ouders één groep vormen.

Ouders met onregelmatige werktijden zeggen vaker te kiezen vanwege de flexibiliteit (onregelmatige werktijden: 18%, regelmatige werktijden: 13%). Ruim de helft van de ouders met onregelmatige werktijden die vanwege de flexibiliteit gekozen hebben, maakt gebruik van een kindercentrum (55%), ruim een derde (36%) voor gastouderopvang en de rest (9%) van de combinatie. Oftewel, zowel kindercentra als gastouders hanteren flexibele opvangtijden, maar over gastouders wordt iets vaker gezegd dat ze flexibel zijn.

Geholpen kiezen deze ouders vaker voor een specifieke vorm van opvang omdat er ook opvang mogelijk is in de avonden en/of in het weekend (onregelmatige werktijden: 39%, regelmatige werktijden: 12%).

We hebben specifiek ingezoomd op ouders die werkzaam zijn in de branches zorg, veiligheid of het onderwijs. Die oudergroep geeft vaker aan voor een specifieke vorm van opvang te kiezen omdat er 's avonds en in het weekend opvang mogelijk is (2% tegenover 0% gemiddeld).

Kinderen met een beperking

Ouders van een kind met een beperking kiezen vaker vanwege de volgende motieven:

*Tabel 3.1 Spontaan genoemde motieven*

	Kind met een beperking	Geen kind met een beperking
Professioneel	19%	11%
Makkelijk, praktisch	3%	0%
Ze weten hoe ze moeten omgaan met kinderen die extra aandacht nodig hebben	2%	0%

Ouders van kinderen met een beperking zeggen met name over kinderdagverblijven dat die professioneel zijn.

De verwachting dat de opvang goed is voor de ontwikkeling van hun kind is voor ouders van kinderen met een beperking een minder belangrijk keuzemotief dan voor ouders zonder kinderen met een beperking<sup>7</sup>. Het zijn met name ouders zonder kinderen met een beperking voor wie de ontwikkeling van hun kind een keuzecriterium is.

#### Kinderen 0 t/m 4 jaar en kinderen in de basisschoolleeftijd

We zien dat er voor kinderen van 0 tot 4 jaar andere motieven worden gehanteerd dan voor kinderen in de basisschoolleeftijd. Voor kinderen van 0 tot 4 jaar zijn ouders meer op zoek naar persoonlijke aandacht en kleinschaligheid. Voor kinderen van 4 tot en met 12 jaar zijn die motieven minder belangrijk.

---

<sup>7</sup> De stimulatie van de ontwikkeling van het kind is een motief voor 22% van de ouders zonder kind met een beperking en voor 14% van de ouders met kind met een beperking wanneer het spontaan is gevraagd.



#### 4. Waardering van verschillende vormen van opvang

Het volgende onderwerp in het onderzoek was hoe de ouders de verschillende typen kinderopvang waarden. We hebben rapportcijfers (van 1 t/m 10) gevraagd voor de gastouders en de leidsters van het kinderdagverblijf en de BSO. In onderstaand overzicht zijn de resultaten hiervan weergegeven:

*Tabel 4.1 Gemiddelde rapportcijfers gastouders en leidsters*

	Rapportcijfer
Gastouder	8,6
Leidster kinderdagverblijf	7,9
Leidster BSO	7,5

De verschillen tussen de rapportcijfers zijn allemaal significant ten opzichte van elkaar. Dat betekent dat gastouders het best worden gewaardeerd en de leidsters van de BSO het minst goed. Gastouders die via een bureau zijn geregeld, krijgen een gemiddeld rapportcijfer van 8,4. Grootouders krijgen gemiddeld een 9,0.

*Tabel 4.2 Gemiddelde rapportcijfers voor de verschillende vormen van kinderopvang*

	Rapportcijfer
Gastouderopvang	8,1
Kindercentrum	7,6
Combinatie	7,6

In tabel 4.2 is te zien dat de ouders die de opvang hebben georganiseerd via gastouderopvang het meest tevreden zijn over de kinderopvang en dat ouders die de opvang via een kindercentrum hebben geregeld minder tevreden zijn. Het verschil tussen gastouderopvang en de overige vormen van kinderopvang is significant.

Ouders van kinderen met een beperking en ouders met onregelmatige werktijden of werktijden buiten kantooruren zijn minder tevreden over de leidsters van de BSO en de totale kinderopvang dan ouders die geen kind hebben met een beperking en ouders met regelmatige werktijden<sup>8</sup>. Wij hebben de ouders niet gevraagd hun waardering voor de opvangverleners en de opvang toe te lichten. Wij verwachten dat dit komt doordat de opvang minder aansluit op de wensen en behoeften van ouders met onregelmatige werktijden en ouders van een kind met een beperking.

<sup>8</sup> Leidsters van de BSO: Ouders van kind met een beperking: 7,3. Ouders zonder kind met beperking: 7,5. Ouders met onregelmatige werktijden/werktijden buiten kantooruren: 7,4. Ouders met regelmatige werktijden: 7,6.  
Kinderopvang: Ouders van kind met een beperking: 7,3. Ouders zonder kind met beperking: 7,7. Ouders met werktijden buiten kantooruren: 7,4. Ouders met regelmatige werktijden: 7,7.



## 5. Evaluatie van het effect van de wetwijziging

Vanuit het ministerie van OCW zijn in 2010 nieuwe regels voor de gastouderopvang doorgevoerd. Er werden kwaliteitseisen opgesteld voor gastouders en de opvanglocatie. De verwachting was dat het aandeel opa's en oma's dat de gastouderopvang verzorgde, zou afnemen. In dit hoofdstuk evalueren we of dit inderdaad is gebeurd.

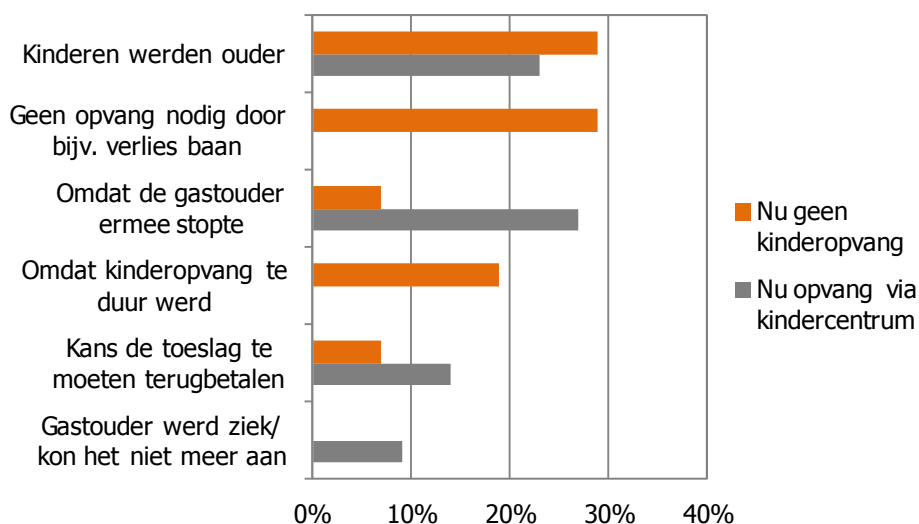
### 5.1 Aandeel opa's en oma's dat de gastouderopvang verzorgt

In 2010 werd bijna de helft (47%<sup>9</sup>) van de gastouderopvang verzorgd door opa's en/of oma's van de kinderen. Het aandeel gastouderopvang dat wordt verzorgd door opa's en oma's van de kinderen is in 2011 gedaald naar 25 procent. Er is dus een drastische afname van het aandeel opa's en oma's, maar hun aandeel blijft substantieel. Het aandeel vraagouders dat gebruik maakt van de diensten van een gastouder die zij via een gastouderbureau hebben geregeld, is in dezelfde periode toegenomen van 42 naar 61 procent.

### 5.2 Redenen om met gastouderopvang te stoppen

Er zijn twee soorten ouders die gestopt zijn met gastouderopvang bij het onderzoek betrokken: ouders die zijn overgestapt naar een andere vorm van kinderopvang en ouders die helemaal gestopt zijn met kinderopvang. Hun redenen om met gastouderopvang te stoppen liggen uiteen.

*Figuur 5.1 Motieven om te stoppen met gastouderopvang*



<sup>9</sup> Cijfers afkomstig uit onderzoek van Intomart GfK voor het Ministerie van OCW (februari en juni 2010). Rapportages: 'Nieuwe regels voor de gastouderopvang' en 'Evaluatie één locatie regel voor de gastouderopvang'.

Het belangrijkste motief om te stoppen met gastouderopvang is omdat de kinderen ouder worden. Ouders die nu geen kinderopvang meer hebben, zeggen dat er daardoor geen kinderopvang meer nodig was. Ouders die zijn overgestapt naar een kindercentrum zien dat als een logische volgende stap na gastouderopvang.

Bij de ouders die momenteel geen gebruik meer maken van kinderopvang is daarna het belangrijkste motief om te stoppen dat er iets is veranderd in het werk van de ouder(s) (29%). Andere redenen waren dat de kinderopvang te duur werd (18%) en dat de ouders bang waren de reeds ontvangen kinderopvangtoeslag te moeten terugbetalen (7%).

De ouders die nog wel van kinderopvang gebruik maken maar niet meer van gastouderopvang, hadden geheel andere motieven om met de gastouderopvang te stoppen. De meeste van deze ouders zijn gestopt met de gastouderopvang, omdat de gastouder ermee stopte (27%).

Van de gastouders die stopten, was 48 procent grootouder van de kinderen. Dit komt overeen met het aandeel grootouders dat gastouderopvang gaf.

In een kwart van de gevallen (24%) weten de vraagouders niet waarom de gastouder ermee is gestopt. Als de vraagouders het wel weten, zijn de gastouders met name gestopt omdat zij niet aan de opleidingseisen wilden of konden voldoen (26%). Dit geldt voornamelijk wanneer de gastouder een opa en/of oma was, want van de opa's en oma's wilde of kon 39 procent niet voldoen aan de nieuwe opleidingseisen. Ook het (kinder) EHBO diploma vormde een drempel. Elf procent van de gastouders (14% van de opa's en oma's) stopte met het verzorgen van gastouderopvang, omdat er vanaf 2010 een (kinder) EHBO diploma werd vereist. Andere redenen waren dat de gastouders te oud of te ziek werden en de gastouderopvang daarom niet langer konden verzorgen.

### **5.3 Conclusie**

Uit bovenstaande kan worden geconcludeerd dat de nieuwe regels voor de gastouderopvang die in 2010 zijn ingegaan inderdaad het verwachte effect hebben gehad: het aandeel opa's en oma's is gedaald. Het waren met name de opleidingseisen die voor opa's en oma's een drempel vormden. Als gevolg van de nieuwe regels is het aandeel opa's en oma's dat gastouderopvang verzorgt - zoals verwacht - afgenomen. Hun aandeel is bijna gehalveerd (gedaald van 47% in 2010 naar 25% in 2011).

## 6. Conclusies

Gebruikers van gastouderopvang onderscheiden zich van gebruikers van dagopvang of buitenschoolse opvang vanwege hun andere motieven om voor de opvang te kiezen. Voor gastouderopvang wordt in grote mate gekozen vanwege de flexibiliteit en de rustige omgeving met persoonlijke aandacht. Voor kindercentra wordt gekozen om de (met name sociale) ontwikkeling van de kinderen te bevorderen, omdat het dichtbij is of elders geen plaats is en vanwege de professionaliteit van het kindercentrum.

De verwachting was dat ouders uit rurale gebieden, ouders met onregelmatige werktijden en ouders van kinderen met een beperking vaker voor gastouderopvang kiezen dan andere ouders. Ouders uit rurale gebieden kiezen inderdaad vaker voor gastouderopvang dan ouders uit een weinig tot zeer sterk stedelijk gebied. Maar ouders van kinderen met een beperking of ouders met onregelmatige werktijden kiezen niet veel vaker voor gastouderopvang.

Ook was de verwachting dat ouders uit rurale gebieden, ouders met onregelmatige werktijden en ouders van kinderen met een beperking vanwege andere motieven voor gastouderopvang kiezen. Dit is niet het geval. Wij zien nauwelijks significante verschillen tussen de oudergroepen om voor gastouderopvang te kiezen. Het enige verschil dat we aantreffen is dat 9 procent van de ouders van kinderen met een beperking zegt voor gastouderopvang te kiezen omdat het goed is voor de ontwikkeling van hun kind, terwijl een kwart van de ouders zonder kind met een beperking dat zegt.

Wel zien we verschillen in de motieven om voor een kindercentrum te kiezen. Ouders van kinderen zonder beperking kiezen ook vaker vanwege de ontwikkeling van het kind dan ouders van kinderen met een beperking voor een kindercentrum (77% versus 62%). Ouders uit niet-stedelijk gebied kiezen vaker voor een kindercentrum omdat het goed is voor de ontwikkeling van hun kind<sup>10</sup>.

Naar aanleiding van de beleidswijzigingen die in 2010 zijn doorgevoerd in de gastouderopvang is het aandeel opa's en oma's dat de gastouderopvang verzorgt met de helft afgenomen. Hun aandeel is gedaald van 47 naar 25 procent.

---

<sup>10</sup> Spontaan genoemd: goed voor de ontwikkeling van het kind: niet-stedelijk gebied: 32%; weinig tot zeer sterk stedelijk gebied: 23%.



**BIJLAGEN:**

- 1. Onderzoeksverantwoording**
- 2. Vragenlijsten**





## **BIJLAGE 1 ONDERZOEKSVERANTWOORDING**

### **Inleiding**

In opdracht van het Ministerie van SZW heeft Intomart GfK in de maanden september en oktober 2011 een onderzoek uitgevoerd onder ouders die gebruik maken van kinderopvang via een kindercentrum en/of gastouderopvang.

### **Uitvoering van het onderzoek**

De doelgroep van het onderzoek wordt gevormd door ouders die gebruik maken van gastouderopvang, opvang via een kinderdagverblijf en/of buitenschoolse opvang. Daarnaast zijn enkele ouders bevraagd die in 2009 of 2010 gastouderopvang hadden, maar nu niet meer. Extra doelgroepen van het onderzoek waren ouders uit niet-stedelijk gebied, ouders met onregelmatige werktijden en ouders van kinderen met een beperking.

De vraagpunten werden door Intomart GfK geoperationaliseerd en in nauw overleg definitief afgestemd. Door Intomart GfK zijn de vragen omgezet naar een online vragenlijst (CAWI). De vragenlijst is van tevoren uitvoerig getest door Intomart GfK. Na de uitgebreide test van de online vragenlijst is het veldwerk gestart.

De respondent krijgt bij online veldwerk via e-mail een uitnodiging voor het onderzoek. In de e-mail is een link opgenomen naar de vragenlijst. Door op de link te klikken opent het onderzoek automatisch en kan de respondent zelf via de computer de vragenlijst invullen.

Het onderzoek bestond uit twee metingen. Eerst werd in september onder het gehele online panel een beperkt screeningsonderzoek van zes vragen afgenomen. Hierop hebben bijna 71.000 mensen gereageerd. Hiervan hadden er 16.125 een kind van 0 t/m 12 jaar.

Met behulp van het screeningsonderzoek is het potentieel voor het hoofdonderzoek bepaald. Het hoofdonderzoek vond plaats in oktober. De gemiddelde invulduur van de online enquête van het hoofdonderzoek bedroeg circa 7 minuten. Aan het hoofdonderzoek hebben 1.406 ouders meegedaan.

### **Steekproef en weging**

Als steekproefbron is het Intomart GfK online panel gebruikt, dat de gegevens bevat van circa 100.000 Nederlanders. Er heeft een oversampling plaatsgevonden van ouders uit niet-stedelijk gebied en ouders die gebruikmaken van gastouderopvang.

De netto respons is gewogen naar de kenmerken stedelijkheid en de vorm van kinderopvang. De populatieverhoudingen voor stedelijkheid zijn afkomstig uit de Gouden Standaard van het CBS en gaan over het jaar 2010. De verhoudingen tussen de verschillende vormen van kinderopvang zijn bepaald aan de hand van het screeningsonderzoek onder het gehele Intomart GfK online panel van september 2011.

Doordat sommige groepen zijn oververtegenwoordigd in de respons, is een kleine correctie door weging noodzakelijk. De weegfactoren hebben een minimale waarde van 0,22 en een maximale waarde van 1,94. Daarmee zijn de weegfactoren acceptabel.

### **Rapportage**

In de rapportage is gestreefd naar een optimale afstemming tussen volledigheid en beknoptheid. Hiertoe zijn zoveel mogelijk elementen uit de vragenlijst opgenomen en is gestreefd naar een optimaal gebruik van tabellen en grafieken voor de weergave van de gegevens. In de begeleidende tekst bij de tabellen en grafieken zijn de totalen beschreven en omwille van de overzichtelijkheid alleen de statistisch significante verschillen<sup>11</sup> tussen de onderscheiden doelgroepen weergegeven. In de bijlage is een exemplaar van de gehanteerde vragenlijst opgenomen.

Het totale aantal respondenten in dit onderzoek bedraagt 1.406; dit aantal zal in verreweg de meeste gevallen voldoende zijn om betrouwbare uitspraken te kunnen doen. Toch kan het voorkomen dat een relatief groot lijkend verschil niet statistisch significant is; reden daarvoor is dat soms een te gering aantal personen de vraag heeft beantwoord (bijvoorbeeld door een selectie in de vragenlijst) om nog een betrouwbare uitspraak te kunnen doen. Het omgekeerde kan ook voorkomen; een ruime responsbasis kan ervoor zorgen dat een relatief gering verschil toch statistisch significant is.

### **Tenslotte**

Het onderzoek is uitgevoerd in overeenstemming met het kwaliteitssysteem van Intomart GfK dat is gecertificeerd volgens de normen van NEN-EN-ISO 9001, ISO 20252 en ISO 26362. Intomart GfK onderschrijft de gedragsregels van E.S.O.M.A.R. (European Society for Opinion and Market Research) en is lid van de brancheorganisatie MOA (zie <http://www.moaweb.nl>).

Het is toegestaan de uitkomsten van onderzoek extern te publiceren. Wel dient in dat geval bij de onderzoeksresultaten als bron "Intomart GfK <opleveringsmaand en jaar onderzoek>" te worden vermeld.

Exclusiviteit van verzamelde gegevens is gebaseerd op de Gedragscode van de MOA, art. 9 (zie <http://www.moaweb.nl>).

---

<sup>11</sup> Daarbij wordt een betrouwbaarheid van alfa = 95% gehanteerd.

## BIJLAGE 2 VRAGENLIJSTEN

**Vragenlijst screeningsonderzoek Motieven voor Gastouderopvang**  
**Projectnummer 27700**  
**Online onderzoek voor SZW**

### **X Kinderopvang**

Allen

X1 Heeft u kinderen in de leeftijd van 0 t/m 12 jaar? [S]

1. ja
2. nee
3. weet niet/wil niet zeggen

Selectie (X1=1, heeft kinderen in de leeftijd van 0 t/m 12 jaar)

X2 maakt u nu gebruik van kinderopvang? [S]

1. ja
2. nee
3. weet niet/wil niet zeggen

Selectie (X2=1)

X3 Op welke manier(en) heeft u de kinderopvang nu georganiseerd? Er zijn meerdere antwoorden mogelijk. [M]

1. via een crèche/kinderdagverblijf
2. via buitenschoolse opvang (BSO)
3. peuterspeelzaal
4. via een gastouder
30. anders, namelijk... [O]
31. weet niet [S]

Selectie (X1=1, heeft kinderen in de leeftijd van 0 t/m 12 jaar)

X4 maakte u in 2009 of 2010 gebruik van gastouderopvang waarvoor u kinderopvangtoeslag ontving? [Q]

1. ja
2. nee
3. weet niet/wil niet zeggen

Selectie (X2=1)

X5 Voor een onderzoek zijn we op zoek naar ouders van kinderen die het misschien lastiger hebben. Heeft (één van) uw kind(eren) een leerachterstand, ontwikkelingsachterstand, verstandelijke beperking of lichamelijke beperking? Het mag hierbij ook om een lichte beperking gaan. Er zijn meerdere antwoorden mogelijk. [M]

1. leerachterstand
2. ontwikkelingsachterstand
3. verstandelijke beperking
4. lichamelijke beperking
5. ADHD of ADD
6. Autisme, Asperger of PDD-NOS
7. geen van deze [S]
8. weet niet/wil niet zeggen [S]

Selectie (X2=1)

X6 Heeft u of uw partner onregelmatige werktijden, werktijden buiten kantooruren of ploegdiensten? [S]

1. ja
2. nee
3. weet niet/wil niet zeggen

**Vragenlijst hoofdonderzoek Motieven voor Gastouderopvang**  
**Projectnummer 27700**  
**Online onderzoek voor SZW**

**X Selectie en groepsindeling**

Allen

- X1 Heeft u kinderen in de leeftijd van 0 t/m 12 jaar? [S]
4. ja
  5. nee -> EINDE VRAGENLIJST
  6. wil niet zeggen -> EINDE VRAGENLIJST

Selectie (X1=1, heeft kinderen in de leeftijd van 0 t/m 12 jaar)

- X2 Maakt u nu gebruik van kinderopvang? [S]
4. ja
  5. nee
  6. weet niet/wil niet zeggen -> EINDE VRAGENLIJST

Selectie (X2=1, maakt gebruik van kinderopvang)

- X3 Op welke manier(en) heeft u de kinderopvang nu georganiseerd? Er zijn meerdere antwoorden mogelijk. [M]
5. via een kinderdagverblijf
  6. via buitenschoolse opvang (BSO)
  7. via een peuterspeelzaal
  8. via een gastouder die is aangesloten bij een gastouderbureau
  30. anders, namelijk... [O]
  31. weet niet/wil niet zeggen [S] -> EINDE VRAGENLIJST

Selectie (X2=1)

- X4 Kinderopvangtoeslag is een tegemoetkoming van de overheid in de kosten die ouders maken voor kinderopvang. De Belastingdienst keert de toeslag uit.

- Ontvangt u of uw partner kinderopvangtoeslag? [S]
1. ja
  2. nee
  3. weet niet/wil niet zeggen

## Selectie (X1=1, heeft kinderen in de leeftijd van 0 t/m 12 jaar)

- X5 Maakte u vorig jaar of het jaar daarvoor (in 2010 of 2009) gebruik van gastouderopvang waarvoor u kinderopvangtoeslag ontving? [S]
4. ja
  5. nee
  6. weet niet/wil niet zeggen

## EINDE VRAGENLIJST voor vier doelgroepen

Als geen kinderopvang nu en geen gastouderopvang in 2009/2010:  
Als (X5=2 of 3) en X2=2 -> EINDE VRAGENLIJST

Als geen kindercentrum/gastouderopvang nu en geen gastouderopvang in 2009/2010:  
Als (X3≠1, 2 of 4) en X5≠1 -> EINDE VRAGENLIJST

Als geen kinderopvangtoeslag nu en geen gastouderopvang in 2009/2010:  
Als X4≠1 en X5≠1 -> EINDE VRAGENLIJST

Als nu alleen gastouderopvang, maar geen kinderopvangtoeslag:  
(X3=4 en X3≠1 en X3≠2) en (X4=2 of 3) -> EINDE VRAGENLIJST

## Selectie (X2=1)

- X6 We willen graag weten of (één van) uw kind(eren) bijzondere zorg of aandacht nodig heeft/ hebben. Heeft (één van) uw kind(eren) een leerachterstand, ontwikkelingsachterstand, verstandelijke of lichamelijke beperking of bijvoorbeeld ADHD, ADD, autisme of PDD-NOS? Het kan hierbij ook om een lichte vorm gaan. [S]
9. ja
  10. nee
  11. weet niet/wil niet zeggen

## Selectie (X2=1)

- X7 Heeft u of uw partner onregelmatige werktijden of werktijden buiten kantooruren? Er zijn meerdere antwoorden mogelijk. [M]
4. ja, onregelmatige werktijden
  5. ja, werktijden buiten kantooruren
  6. nee [S]
  7. weet niet/wil niet zeggen [S]

**Groepsindeling en quota:**

- A: Ouders die nu alleen gebruikmaken van gastouderopvang:  
 $X3=4$  en  $X3\neq 1$  en  $X3\neq 2$  en  $X4=1$ ,  $n=500$
- B: Ouders die nu alleen gebruikmaken van een kindercentrum:  
( $X3=1$  of  $X3=2$ ) en  $X3\neq 4$  en  $X4=1$ ,  $n=500$
- C: Ouders die nu gebruikmaken van de combinatie gastouderopvang en kindercentrum:  
( $X3=1$  of  $X3=2$ ) en  $X3=4$  en  $X4=1$ ,  $n=200$
- D: Ouders die in 2009 of 2010 gebruikmaakten van gastouderopvang, maar nu niet meer:  
 $X5=1$  en  $X3\neq 4$ ,  $n=200$
- E1: Ouders die in niet-stedelijk gebied wonen en gebruikmaken van gastouderopvang:  
Postcode behoort tot niet-stedelijk gebied en  $X3=4$  en  $X4=1$ ,  $n=150$
- E2: Ouders die in niet-stedelijk gebied wonen en gebruikmaken van een kindercentrum:  
Postcode behoort tot niet-stedelijk gebied en ( $X3=1$  of  $X3=2$ ) en  $X4=1$ ,  $n=150$
- F1: Ouders met onregelmatige werktijden of werktijden buiten kantooruren die gebruikmaken van gastouderopvang:  $X3=4$  en  $X4=1$  en  $X7=1$  of  $2$ ,  $n=100$
- F2: Ouders met onregelmatige werktijden of werktijden buiten kantooruren die gebruikmaken van een kindercentrum: ( $X3=1$  of  $X3=2$ ) en  $X4=1$  en  $X7=1$  of  $2$ ,  $n=100$
- G1: Ouders van kinderen met een beperking die gebruikmaken van gastouderopvang:  
 $X3=4$  en  $X4=1$  en  $X6=1$ ,  $n=100$
- G2: Ouders van kinderen met een beperking die gebruikmaken van een kindercentrum:  
( $X3=1$  of  $X3=2$ ) en  $X4=1$  en  $X6=1$ ,  $n=100$

## A Aantal uur kinderopvang

Selectie: maakt nu gebruik van kinderopvang (X2=1)

- A1 Voor hoeveel kinderen maakt u gebruik van kinderopvang? [S]  
1. 1 kind  
2. 2 kinderen  
3. 3 kinderen  
4. 4 kinderen of meer
- A2 Hoe oud zijn de kinderen waarvoor u gebruikmaakt van kinderopvang?  
<indien A1=4: Als u voor meer dan vier kinderen kinderopvang heeft, beantwoord deze vraag dan alstublieft over de jongste vier kinderen.> [Q]  
Kind 1: ... jaar  
Kind 2: ... jaar  
Kind 3: ... jaar  
Kind 4: ... jaar
- A3 Hoeveel uur per week worden uw kinderen gemiddeld opgevangen? [Q]  
Kind 1: het kind van ...<antw A2>... jaar: gemiddeld ... uur per week  
Kind 2: het kind van ...<antw A2>... jaar: gemiddeld ... uur per week  
Kind 3: het kind van ...<antw A2>... jaar: gemiddeld ... uur per week  
Kind 4: het kind van ...<antw A2>... jaar: gemiddeld ... uur per week

Selectie: indien gastouderopvang en kindercentrum (X3=1 of 2) en X3=4)

- A4 U heeft aangegeven van meerdere vormen van kinderopvang gebruik te maken. Kunt u per vorm aangeven wat het gemiddelde aantal uren per week is <indien A1=2 of meer: voor alle kinderen samen> dat u hiervan gebruikmaakt?
- Als X3=1: Kinderdagverblijf: ... uren  
Als X3=2: Buitenschoolse opvang: ... uren  
Als X3=4: Gastouderopvang: ... uren



**B Motieven voor de huidige manier van kinderopvang**

Selectie: indien nu kinderopvang via gastouder en/of kindercentrum (X3=1, 2 of 4)

*TPM: Graag vragen B1 en B2 op één scherm tonen.*

- B1 U maakt nu gebruik van <als X3=1 en X3≠2 en X3≠4: opvang via een kinderdagverblijf> <als X3≠1 en X3=2 en X3≠4: buitenschoolse opvang (BSO)> <als X3≠1 en X3≠2 en X3=4: gastouderopvang> <als X3=1 en X3=2 en X3≠4: de combinatie van een kinderdagverblijf en buitenschoolse opvang> <als X3=1 en X3≠2 en X3=4: de combinatie van een kinderdagverblijf en gastouderopvang> <als X3≠1 en X3=2 en X3=4: de combinatie van buitenschoolse opvang en gastouderopvang> <als X3=1 en X3=2 en X3=4: de combinatie van een kinderdagverblijf, buitenschoolse opvang en gastouderopvang>. Wat was voor u de doorslaggevende reden om de kinderopvang op deze manier te organiseren? [O]
- B2 Wat waren daarna de belangrijkste redenen om de kinderopvang op deze manier te organiseren? Geef er alstublieft maximaal twee. [O]

*TPM: NOT REQUIRED*

Selectie: indien nu gastouderopvang (X3=4)

- B3 Welke van onderstaande motieven speelden een rol bij het kiezen voor gastouderopvang?  
Er zijn maximaal drie antwoorden mogelijk. Mochten er meer dan drie antwoorden van toepassing zijn, kies dan alstublieft de drie belangrijkste. [M]

Ik heb voor gastouderopvang gekozen, omdat ... *TPM: RANDOMISEREN*

1. Er geen kinderdagverblijf/ buitenschoolse opvang in de buurt is
2. De opvang in een rustige huiselijke omgeving is
3. Het goed is voor de ontwikkeling van mijn kind
4. Mijn kind van een gastouder meer persoonlijke aandacht krijgt dan in een kinderdagverblijf/buitenschoolse opvang
5. Er ook 's avonds en/of in het weekend opvang mogelijk is
6. Indien speciaal kind (X6=1): De gastouder weet hoe hij/zij moet omgaan met kinderen die extra aandacht nodig hebben
7. Geen van deze motieven/weet niet/wil ik niet zeggen [S] *TPM: FIXED ONDERAAN*

Selectie: indien nu opvang via een kindercentrum (X3=1 of 2)

- B4 Welke van onderstaande motieven speelden een rol bij het kiezen voor opvang via <als X3=1 en X3≠2: een kinderdagverblijf> <als X3=1 en 2: een kinderdagverblijf of de buitenschoolse opvang> <als X3=2 en X3≠1: de buitenschoolse opvang>? Er zijn maximaal drie antwoorden mogelijk. Mochten er meer dan drie antwoorden van toepassing zijn, kies dan alstublieft de drie belangrijkste. [M]

Ik heb voor opvang via <als X3=1: een kinderdagverblijf> <als X3=1 en 2: een kinderdagverblijf of de buitenschoolse opvang> <als X3=1: de buitenschoolse opvang> gekozen, omdat ...

*TPM: RANDOMISEREN, MAX 3 ANTWOORDEN*

1. Er geen gastouderopvang in de buurt is
2. De opvang in een rustige huiselijke omgeving is
3. Het goed is voor de ontwikkeling van mijn kind
4. Mijn kind in een kinderdagverblijf/buitenschoolse opvang meer persoonlijke aandacht krijgt dan bij een gastouder
5. Er ook 's avonds of in het weekend opvang mogelijk is
6. Indien speciaal kind (X6=1): De leidsters weten hoe zij moeten omgaan met kinderen die extra aandacht nodig hebben
7. Geen van deze motieven/weet niet/wil ik niet zeggen [S] *TPM: FIXED ONDERAAN*

## C Kenmerken en waardering van de gastouder

Selectie: maakt gebruik van gastouderopvang (X3=4)

- C1 Wie verzorgt voor u de gastouderopvang? Als u gebruik maakt van meerdere gastouders, beantwoord de vragen dan over de gastouder die de meeste opvang verzorgt. [S]

1. Een gastouder die ik via het gastouderbureau heb geregeld
2. Een buurman, buurvrouw of vriend(in)
3. Een opa of oma van de kinderen
4. Een ander familielid
5. Anders, namelijk ... [O]

- C2 De gastouder is een:

1. Man
2. Vrouw

C3 Zou u de gastouder willen waarderen met een rapportcijfer?  
1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10

#### **D Waardering van de leidsters van het kindercentrum**

Selectie: maakt gebruik van kinderdagverblijf (X3=1)

D1 Zou u de leidsters van het kinderdagverblijf willen waarderen met een rapportcijfer?  
1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10

Selectie: maakt gebruik van buitenschoolse opvang (X3=2)

D2 Zou u de leidsters van de buitenschoolse opvang willen waarderen met een rapportcijfer?  
1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10

#### **E Waardering van de huidige opvang**

Selectie: indien nu kinderopvang via gastouder en/of kindercentrum (X3=1, 2 of 3)

E1 Zou u de kinderopvang willen waarderen met een rapportcijfer?  
1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10

**F Gestopt met gastouderopvang**

Selectie: maakte voorheen gebruik van gastouderopvang, maar nu niet meer (X5=1 en X3≠4)

- F1 Wie verzorgde in 2009 en/of 2010 voor u de gastouderopvang? Als u gebruik maakte van meerdere gastouders, beantwoord de vragen dan over de gastouder die de meeste opvang verzorgde. [S]
1. Een gastouder die ik via het gastouderbureau heb geregeld
  2. Een buurman, buurvrouw of vriend(in)
  3. Een opa of oma van de kinderen
  4. Een ander familielid
  5. Anders, namelijk ... [O]

Selectie: maakte voorheen gebruik van gastouderopvang, nu alleen van kindercentrum (X5=1 en (X3=1 of 2) en X3≠4)

- F2 U heeft aangegeven dat u voorheen gebruikmaakte van gastouderopvang, maar nu niet meer. Kunt u aangeven wat de belangrijkste redenen waren om over te stappen naar <als X3=1: een kinderdagverblijf> <als X3=1 en X3=2: en> <als X3=2: de buitenschoolse opvang>? Er zijn maximaal twee antwoorden mogelijk. [M]
- TPM: RANDOMISEREN EN CONTROLE OP MAX TWEE ANTWOORDEN*
1. Omdat de gastouder ermee stopte
  2. Omdat gastouderopvang te duur werd
  3. Omdat wij de opvang via het gastouderbureau moesten gaan betalen.
  4. Omdat wij anders de kans liepen de kinderopvangtoeslag te moeten terugbetalen
  5. Omdat de kinderen ouder werden (en we een kinderdagverblijf/buitenschoolse opvang dan geschikter vinden of de gastouder geen oudere kinderen opvangt)
  6. Anders, namelijk ... [O] *TPM: FIXED ONDERAAN*

Selectie: maakte voorheen gebruik van gastouderopvang, nu geen opvang meer (X5=1 en X2=2)

F3 U heeft aangegeven dat u voorheen gebruikmaakte van gastouderopvang, maar nu geen gebruik meer maakt van kinderopvang. Kunt u aangeven wat de belangrijkste redenen waren om te stoppen met de gastouderopvang? Er zijn maximaal twee antwoorden mogelijk. [M]

*TPM: RANDOMISEREN EN CONTROLE OP MAX TWEE ANTWOORDEN*

1. Omdat de gastouder ermee stopte
2. Omdat kinderopvang te duur werd
3. Omdat wij de opvang via het gastouderbureau moesten gaan betalen
4. Omdat wij anders de kans liepen de kinderopvangtoeslag te moeten terugbetalen
5. Omdat mijn kind(eren) geen opvang meer nodig had(den)
6. Omdat er iets veranderde in het werk van mijzelf of mijn partner en er daarom geen kinderopvang meer nodig was
7. Anders, namelijk ... [O] *TPM: FIXED ONDERAAN*

Selectie: gastouder is gestopt (F2=1 of F3=1)

F4 U heeft aangegeven dat de gastouder ermee is gestopt. Waarom is de gastouder ermee gestopt?

Er zijn meerdere antwoorden mogelijk. [M]

*TPM: RANDOMISEREN*

1. Omdat die niet aan de opleidingseisen wilde of kon voldoen
2. Omdat die het (kinder) EHBO diploma niet wilde of kon halen
3. Omdat niet voldaan kon worden aan de veiligheids- en hygiëne-eisen voor de opvanglocatie
4. Omdat de gastouder op meerdere locaties opvang verzorgde
5. Omdat de gastouder niet via het gastouderbureau betaald wilde worden
6. Anders, namelijk ... [O] *TPM: FIXED ONDERAAN*
7. Ik weet het niet [S] *TPM: FIXED ONDERAAN*

## G De werksituatie van de ouders

Selectie: allen

- G1 Hoe is uw huishouden samengesteld? [S]
1. Samenwonend of getrouwd met kinderen
  2. Alleenstaand met kinderen

- G2 Verricht u betaalde arbeid? [S]
1. ja
  2. nee

Selectie: respondent werkt (G2=1)

- G3 Hoeveel uur per week verricht u betaalde arbeid? [Q]
- .. uur
- G4A In welke branche of bedrijfstak bent u werkzaam?
- 1 Landbouw, bosbouw en visserij
  - 2 Winning van delfstoffen
  - 3 Industrie
  - 4 Productie en distributie van en handel in elektriciteit, aardgas, stoom en gekoelde lucht
  - 5 Winning en distributie van water; afval- en afvalwaterbeheer en sanering
  - 6 Bouwnijverheid
  - 7 Groot- en detailhandel; reparatie van auto's
  - 8 Vervoer en opslag
  - 9 Horeca (incl. Logies)
  - 10 Informatie en communicatie
  - 11 Financiële instellingen
  - 12 Verhuur van en handel in onroerend goed
  - 13 Advisering en onderzoek
  - 14 Verhuur roerende goederen en overige zakelijke dienstverlening
  - 15 Openbaar bestuur, overheidsdiensten en verplichte sociale verzekeringen
  - 16 Onderwijs
  - 17 Gezondheids- en welzijnszorg
  - 18 Cultuur, sport en recreatie
  - 19 Veiligheid (politie, brandweer, beveiliging)
  - 20 Overige dienstverlening
  - 97.Overig/ weet niet

Selectie: respondent werkt in het onderwijs, gezondheidszorg, veiligheid of weet niet  
(G4A=16, 17, 19 of 97)

G4B Welk beroep oefent u uit? [O]

Selectie: indien partner (G1=1)

G5 Verricht uw partner betaalde arbeid? [S]  
1. ja  
2. nee

Selectie: partner werkt (G5=1)

G6 Hoeveel uur per week verricht uw partner betaalde arbeid? [Q]  
.. uur

G7A In welk soort branche of bedrijfstak is uw partner werkzaam?  
1 Landbouw, bosbouw en visserij  
2 Winning van delfstoffen  
3 Industrie  
4 Productie en distributie van en handel in elektriciteit, aardgas, stoom en gekoelde lucht  
5 Winning en distributie van water; afval- en afvalwaterbeheer en sanering  
6 Bouwnijverheid  
7 Groot- en detailhandel; reparatie van auto's  
8 Vervoer en opslag  
9 Horeca (incl. Logies)  
10 Informatie en communicatie  
11 Financiële instellingen  
12 Verhuur van en handel in onroerend goed  
13 Advisering en onderzoek  
14 Verhuur roerende goederen en overige zakelijke dienstverlening  
15 Openbaar bestuur, overheidsdiensten en verplichte sociale verzekeringen  
16 Onderwijs  
17 Gezondheids- en welzijnszorg  
18 Cultuur, sport en recreatie  
19 Veiligheid (politie, brandweer, beveiliging)  
20 Overige dienstverlening  
97. Overig/ weet niet

Selectie: partner werkt in het onderwijs, gezondheidszorg, veiligheid of weet niet  
(G7A=16, 17, 19 of 97)

G7B Welk beroep oefent uw partner uit? [O]

**EINDE VRAGENLIJST**